

Sir Ken Robinson
și Kate Robinson

Imagine if...

Traducere din
engleză de
**Adina
Avramescu**

**Cum să
construim un
viitor pentru
noi toți**

Cuprins

Mulțumiri	11
Cuvânt-înainte	17
Prefață	21
Introducere	23

Forța noastră creativă ne-a adus beneficii incalculabile în privința confortului vieții, a sănătății corpului și a complexității culturilor noastre. Dar tot ea ne-a adus într-un impas major.

1. Avantajul uman	27
-------------------------	----

IMAGINAȚIA ESTE CEA CARE NE SEPARĂ DE RESTUL VIEȚUITOARELOR DE PE PĂMÂNT. CU AJUTORUL EI, CREĂM LUMILE ÎN CARE TRĂIM. ȘI TOT CU AJUTORUL EI PUTEM SĂ LE ȘI RECREĂM.

2. Lumea pe care am creat-o	35
-----------------------------------	----

LUMEA NOASTRĂ ESTE MODELATĂ DE IDEI, CREDINȚE ȘI VALORI CE ȚIN DE IMAGINAȚIA ȘI CULTURA UMANĂ. EA ESTE, ÎN EGALĂ MĂSURĂ, RODUL GÂNDIRII NOASTRE ȘI AL MEDIULUI NATURAL.

3. Ești mai mult decât crezi	45
------------------------------------	----

INTELIGENȚA ESTE DIVERSĂ, DINAMICĂ ȘI DISTINCTĂ. EA ȘI CREATIVITATEA SUNT ÎNRUDITE. NU POT EXISTA UNA FĂRĂ CEALALTĂ.

4. Promisiunea educației	57
--------------------------------	----

EDUCAȚIA TREBUIE SĂ-I AJUTE PE ELEVI SĂ ÎNȚELEAGĂ LUMEA DIN JURUL LOR ȘI TALENTELE DIN EI, ASTFEL ÎNCÂT SĂ POATĂ DEVENI INDIVIZI ÎMPLINIȚI ȘI CETĂȚENI ACTIVI ȘI PLINI DE COMPASIUNE.

5. De la fabrică la fermă	69
---------------------------------	----

NE EPUIZĂM RESURSELE UMANE ÎN ACELAȘI FEL ÎN CARE EPUIZĂM RESURSELE PĂMÂNTULUI. VIITORUL NOSTRU DEPINDE DE ABORDAREA URGENTĂ A AMBELOR CRIZE.

6. Cum să crezi miracole 79

ROLUL NOSTRU ESTE SĂ CREĂM CONDIȚIILE POTRIVITE PENTRU CA VIAȚA ȘI ÎNVĂȚAREA SĂ ÎNFLOREASCĂ. CÂND FACEM ACEST LUCRU NE DĂM SEAMA CĂ, ÎN TOT ACEST TIMP, AM LUCRAT ÎN DOMENIUL MIRACOLELOR.

7. O singură șansă 95

CEA MAI MARE SPERANȚĂ LEGATĂ DE VIITOR ESTE SĂ AJUNGEM LA O NOUĂ ÎNȚELEGERE A CAPACITĂȚII NOASTRE DE A ÎNTÂMPINA O ERĂ NOUĂ A EXISTENȚEI UMANE.

8. Fii tu schimbarea! 105

ROCKUL NU A FOST O INIȚIATIVĂ GUVERNAMENTALĂ. REVOLUȚIILE NU AȘTEAPTĂ O LEGE; ELE SE NASC DIN CEEA CE FAC OAMENII LA NIVEL PRIMAR.

Imaginează-ți cum ar fi dacă... 119

„LECȚIA PE CARE TREBUIE SĂ O ÎNVĂȚĂM CEL MAI BINE ESTE CĂ VIAȚA PE PĂMÂNT NU SE REZUMĂ LA FIINȚELE UMANE ȘI CĂ A FI OM ÎNSEAMNĂ MAI MULT DECÂT A-ȚI URMĂRI PROPRIUL INTERES. VIITORUL NOSTRU DEPINDE ÎN ÎNTREGIME DE ÎNVĂȚAREA PE DE ROST A ACESTEI LECȚII”.

Note 123

Mulțumiri

Nucleul acestei cărți s-a dezvoltat de-a lungul deceniilor. Fiindcă, la urma urmei, ea reflectă acumularea muncii de o viață. Munca de-o viață a tatălui meu. De fapt este și mai semnificativă, deoarece în momentul în care a fost redactată propunerea sau când am semnat contractul, noi nu știam că el nu va mai fi aici pentru a ține în mâini cartea în forma sa finală. Acestea fiind spuse, înainte de a continua, aș vrea să previn cititorii în legătură cu două aspecte.

În primul rând, vor exista, fără îndoială, oameni cărora tata ar fi ținut foarte mult să le mulțumească aici, și care merită cu prisosință aceste mulțumiri, dar care s-ar putea să lipsească de pe listă. Dacă te numeri printre ei, vreau să știi că acest lucru este complet neintenționat, el datorându-se pur și simplu faptului că tata nu mai este lângă mine pentru a-l putea întreba.

Apoi, există persoane care ne-au sprijinit pe mine și familia mea în cea mai dificilă perioadă din viața noastră – cea a pierderii tatei. Au făcut eforturi uriașe pentru a ne susține moral, chiar dacă erau ei înșiși foarte afectați, și merită întreaga noastră recunoștință și apreciere. Mai sunt, de asemenea, cei care au contribuit activ la munca tatălui meu de-a lungul anilor și care merită, la rândul lor, recunoștința și mulțumirile mele sincere. Mă tem că nu am putut să includ pe toată lumea aici, de teamă că numărul paginilor dedicate mulțumirilor ar putea ajunge să-l depășească pe cel al cărții în sine. Tata a avut o viață incredibilă și o carieră monumentală – aș putea să scriu o carte numai despre acestea, și, dacă o voi scrie, ea va include o listă de mulțumiri mult mai cuprinzătoare decât cea de față.

Ceea ce vreau să spun este că acum m-am concentrat doar asupra celor care m-au ajutat să realizez această carte.

Odată ce am lămurit, sper, cele două aspecte, să trecem la treabă.

În primul rând, trebuie să-i mulțumesc tatălui meu. Nu numai pentru că a început această carte, dar și pentru că mi-a încredințat sarcina de a o finaliza și a avut încredere că o voi face cum trebuie. Mulțumirile mele se îndreaptă și către echipa de la Penguin Viking, pentru răbdarea, înțelegerea, compasiunea și sprijinul de care am beneficiat din partea lor pe parcursul acestui proces: primului meu editor, Victoria Savanh – datorită căreia perspectiva scrierii unei cărți nu mi s-a mai părut atât de înspăimântătoare –, pentru că a analizat cu atenție ideile cuprinse în ea și a îmbunătățit fiecare manuscris cu feedbackul ei impecabil; apoi, către Gretchen Schmid, care a preluat proiectul după ce Victoria a plecat de la Penguin și a continuat să mă ghideze în decursul etapelor finale ale producției și designului până la cartea pe care o țineți acum în mână. Îi mulțumesc Josephinei Greywoode, de la filiala Penguin din Marea Britanie, care a dat dovadă de amabilitate și considerație la fiecare pas și care mi-a împărtășit cu generozitate experiența ei. De asemenea, lui Charlie Sarabian, de la Global Lion Management, pentru că i-a fost un prieten adevărat lui Peter, a răspuns la sutele de întrebări pe care i le-am adresat și s-a dovedit un sprijin de nădejde.

Lui Sophie Britton, incredibila noastră secretară de redacție, ea însăși autoare publicată, care a citit cu atenție manuscrisul în toate fazele lui, înainte ca eu să prind curaj pentru a-l trimite celor de la Penguin, și ale cărei observații și sfaturi au reprezentat un ajutor de neprețuit. Trebuie să-i mai mulțumesc Sophiei, deși s-ar putea să fiu singura care o face în această privință, și pentru faptul că mi-a blocat complet

agenda în perioada în care scriam, reprogramându-mi cu răbdare fiecare întâlnire pe care o strecuram acolo doar pentru a-mi da seama că, inevitabil, nu aveam cum să ajung la ea.

Există și două persoane care merită să fie menționate în mod special, pentru că au avut grijă să fiu sănătoasă, hidratată și hrănită. Ele au citit fiecare variantă a manuscrisului meu, l-au redactat, l-au rescris și m-au încurajat să merg înainte chiar și în momentele în care nu mă simțeam capabilă să o fac: frumoasa mea mamă, Therese, care a fost steaua mea polară, reprezentându-l pe tata în fiecare moment greu. Fiindcă a lucrat împreună cu el vreme de patruzeci de ani, ea era cea mai în măsură să-l înțeleagă, și, în ciuda propriei ei suferințe, a venit la mine zi de zi; și soțul meu, Anthony, care m-a susținut fără încetare în ultimele câteva luni. A făcut nenumărate cești de ceai, s-a plimbat cu mine ore întregi când m-am confruntat cu blocajul scriitorului sau cu un concept dificil, și toate acestea în vreme ce asigura mersul înainte al celorlalte domenii ale afacerilor noastre. Nu s-a plâns nici măcar o dată în momentele în care eram cu gândul aiurea sau prea obosită pentru a vorbi, iar atunci când nu eram capabilă să mai ofer ceva, el i-a oferit fiicei noastre totul, astfel încât ea nu a observat nimic, niciodată.

Fiicei noastre, Adeline, care tocmai împlinise trei ani când am dispărut pentru a scrie; și fiului meu vitreg, Charlie: vă mulțumesc din suflet pentru râsetele și dragostea pe care mi le-ați oferit în toată această perioadă.

Le mulțumesc și lui Janet și Robin, socrii mei, pentru că i-au distrat pe copii și le-au oferit „Prăjitura Bunicului” în toate zilele în care eu mă luptam cu termenul de predare al cărții.

Există oameni care au contribuit la crearea acestei cărți oferindu-mi o bună parte din timpul și energia lor, precum și ajutor și sfaturi, și cărora le rămân veșnic recunoscătoare:

Amir Amedi, Kanya Balakrishna, Graham Barkus, Jeff Bezos, China Bialos, Heston Blumenthal, Damian Bradfield, Zoe Camp, Alexa Collis, Jackie Cooper, May Delaney, Ted Dinersmith, Julie Epstein, Helen Hatzis, Goldie Hawn, Drew Herdener, Ken Hertz, Michael Hynes, Rami Kleinmann, Megan Leigh, Lasse Leponiemi, Andrew Mangino, George Monbiot, Jon Polk, James Robinson, Pasi Sahlberg, Tim Smit, Simon Taffler, Rachel Womack și uimitoarea noastră comunitate Patreon.

În memoria lui Peter Miller 1948-2021

Peter Miller, Leul Literar, a fost agentul literar al tatălui meu vreme de cincisprezece ani. El a supervizat scrierea cărților *The Element*, *Finding Your Element**, *Creative Schools***, *You, Your Child, and School****, fiecare ediție a *Out of Our Minds***** și, în cele din urmă, *Imagine if...* A vândut cărțile de jur împrejurul lumii, în treizeci de țări. A fost pasionat de munca lui și devotat clienților săi. Când tatăl meu a murit, Peter și-a transferat această pasiune și acest devotament asupra mea. El a devenit unul dintre cei mai mari eroi ai mei și nu exagerez când spun că nu aș fi reușit să scriu cartea aceasta fără sprijinul lui. De fapt, ideea scrierii ei i-a aparținut – în viziunea lui, ea urma să fie un scurt manifest despre convingerile fundamen-

* Carte apărută și în limba română, cu titlul *Descoperă-ți Elementul*, traducere din limba engleză de Dan Crăciun, Editura Publica, 2014 (n.r.).

** Carte apărută și în limba română, cu titlul *Școli creative*, traducere din limba engleză de Emilia Vasiliu, Editura Publica, 2015 (n.r.).

*** Carte apărută și în limba română, cu titlul *Tu, copilul tău și școala*, traducere din limba engleză de Louis Ulrich, Editura Publica, 2018 (n.r.).

**** Carte apărută și în limba română, cu titlul *O lume ieșită din minți*, traducere din limba engleză de Doina-Mihaela Brăgaru, Editura Publica, 2011 (n.r.).

tale ale tatălui meu. Îmi este imposibil să accept că nu mai e aici pentru a o vedea publicată, dar mă alină gândul că a citit manuscrisul final și a știut că, în sfârșit, cartea avea să devină realitate. Peter nu a fost doar agentul nostru literar; el a fost un membru al familiei noastre. Mă simt norocoasă că l-am întâlnit și că am beneficiat de înțelepciunea și experiența sa în perioada în care am scris această carte. Moștenirea lui trăiește în cei ale căror vieți le-a influențat și în colecția de cărți care există doar pentru că el a crezut în autorii lor.

Cuvânt-înainte

Există un citat faimos, care îi este atribuit filosofului și matematicianului francez Blaise Pascal: „Aș fi scris o scrisoare mai scurtă, dar nu am avut timp”. Același citat le mai este atribuit, sub diferite forme, lui Mark Twain, Winston Churchill, John Locke, Woodrow Wilson și Benjamin Franklin, printre alții. Sunt sigură că toți au spus versiuni ale aceluiași lucru, iar acum, după ce am terminat această carte, înțeleg pe deplin despre ce vorbeau. Nimic nu îți consumă mai mult timp decât încercarea de a fi succint.

Cartea pe care o ții în mână a fost scrisă în mod intenționat într-o manieră concisă, dar paginile ei adăpostesc rodul unei munci de-o viață. Și nu orice viață, ci aceea a unui om care a inspirat, a încurajat și a susținut milioane de oameni. Un om care a oferit alinare multora, spunându-le că nu ei sau cei apropiați lor au eșuat, ci sistemul. Un om pe care am avut norocul să-l numesc tatăl meu.

Tata a fost incredibil de înzestrat și, totodată, de generos cu cunoștințele sale. A fost un amestec rar de elocvență, perspicacitate, umor, modestie și bunătate. Era întotdeauna atent când discuta cu cineva, indiferent cine era acea persoană, iar într-o lume în care oamenii sunt constant neatenți sau au obiceiul de a privi mereu peste umăr pentru a vedea cine și-ar mai putea face apariția, acest lucru ieșea în evidență. Pe toți cei pe care i-a întâlnit i-a făcut să se simtă speciali, fiindcă avea talentul de a vedea ce era special în fiecare om. Când te afli în preajma lui știai că erai în compania unui om extraordinar, dar,